

BARTOSZ AWIANOWICZ

OSOBLIWOŚCI I BŁĘDY W LEGENDACH DENARÓW PESCENNIUSZA NIGRA ORAZ SEPTYMIUSZA SEWERA PRZYPISYWANYCH ANTIOCHII

Denary Pescenniusza Nigra (bite od czerwca 193 do drugiej połowy 194 r.) oraz Septymiusza Sewera (bite we wschodnich mennicach w latach 193–196/7) służyły głównie opłaceniu kampanii wojskowych. Znaczna część z nich, jak dowodzą podobieństwa stylistyczne oraz analogiczne legendy na denarach obydwu władców, pochodzi z tego samego warsztatu: albo Antiochii, albo ruchomej mennicy Nigra, przejętej przez Sewera. Na tę samą mennicę wskazują również błędy w legendach, które można podzielić na sześć grup. Osobną grupę stanowią nietypowe formy skrótowe niepoświadczone dla monet bitych w Rzymie lub poświadczone jedynie dla nielicznych typów, zwłaszcza A(ugustus) i AV(gustus) w tytulaturze na awersach denarów Nigra oraz CA(esar) i CAE(sar) w tytulaturze Sewera. Zarówno wspomniane błędy i skróty, jak też liternictwo wskazują, że produkcję denarów na użytek wojska najpierw Pescenniusza Nigra, a następnie Septymiusza Sewera powierzono mincerzom wytwarzającym wcześniej monetę lokalną z greckimi legendami i zwykle o większej średnicy, ułatwiającej właściwe rozplanowanie legend. Obecny stan wiedzy nie pozwala jedynie rozstrzygnąć, czy owe denary bili tylko dotychczasowi antiochijscy wytwórcy tetradrachm, czy również rytownicy sprowadzeni z innych ośrodków Syrii i/lub Azji Mniejszej, których udział w produkcji zdaje się sugerować mnogość wariantów stempli oraz równoległe występowanie legend zawierających rozmaite błędy i inne osobliwości.